

Магистърска програма „спортна анимация” – акценти и перспективи за развитието на туризма в региона

Златко Златев

Individuals' physical activity under today's living conditions is an important factor for the formation of the culture of their free time and their lifestyle as a whole. In our country and in the region the problems of the development of sport tourism are focused in the lack of purposeful policy at all hierarchic levels of the social system that are related to tourism, physical culture and sport. The development of a master's programme in sport animation is determined by the fact that in the region there are higher education schools and secondary sport schools where the graduates have opportunities for professional realization as animators and sport animation managers. During the recent decades sport has naturally strengthened its position as integral part of the motivation for tourist travel and tourism as the natural environment for its practising. The constantly growing basis for tourism and the rapid pace of the tourist product in Bulgaria's neighbouring countries pose serious challenges to sport animation and tourism. This calls for development of national and local structural policy and strategy for the development of Bulgarian tourism in which the place and role of sport tourism should be re-examined.

Key words: sport animation, strategy, sport tourism, tourist travel

ВЪВЕДЕНИЕ

Физическата активност на индивида в съвременните условия на живот е важен фактор за формиране на културата на неговото свободно време и начина му на живот като цяло. За нашата страна и за региона проблемите в развитието на спортния туризъм се фокусират в липсата на целенасочена политика на всички йерархични нива от обществената система, свързани с туризма, физическата култура и спорта. Разработването на магистърската програма по Спортна анимация е продиктувано от факта, че в региона съществуват както висши училища така и средни спортни училища, където завършващите могат да се реализират като аниматори и мениджъри по спортна анимация. През последните десетилетия спортът закономерно се утвърди като неразделна част от мотивацията на туристическите пътувания, а туризмът в естествената среда за неговото практикуване. Непрекъснатото увеличаващата се база за туризъм и бурният темп на туристическият продукт в съседните страни на България поставят пред сериозни изпитания Спортната анимация в туризма. Налага се разработване на национална и местна структурна политика и стратегия за развитието на българския туризъм, в която да се преосмислят мястото и ролята на спортния туризъм.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Технически университет Варна е държавно-образователна институция обучаваща студенти не само в инженерни специалности. Структурата му включва 8 факултета в един от които се обучават бакалаври и магистри по социални и стопански науки. Многогодишни проучвания на туристическия пазар и наличието на студенти с интереси към спортната анимация завършили различни специалности като същевременно активно занимаващи се със спорт се оказват потенциални кандидати за магистри. Друг важен контингент са обучаващите по бакалавърски програми в Туризъм – ИУ-Варна, ШУ-Шумен и ВСУ – Варна, както и наличието на колежи по туризъм в Бургас, Варна и Добрич позволява осъществяването на добра селекция.

Целта на настоящото проучване е да се внесе яснота и представят водещите тенденции на туризма в региона и страната.

Задачите, които сме си поставили се свеждат до:

- Разкриване същността и характерните особености на спортната анимация – водещи тенденции.

- Определяне на най-съществените направления в професионалната подготовка на бъдещите магистри.
- Разкриване възможностите за професионална реализация в туризма.

Необходимостта от разновидност, която да откликва на потребностите на туристите от двигателни активности, спорт, да бъде източник на енергия, положителни емоции, повод за рекреация (отмора) води до обособяване на спортната анимация в туризма. [1,2,3] Тя има подчертан доминантен характер в сравнение с останалите видове анимация особено през последните години. Това има своето обяснение, свързано с особеностите на туристическото търсене, свързано преди всичко с потребностите от активна двигателна дейност, възстановяване на силите по време на отпуск и съвременните тенденции на модерния начин на живот. Спортната анимация възниква успоредно с туризма, като там са заложили най-важните идеи на физическата култура за хармоничното развитие и запазване и укрепване здравето на индивида. Спортната анимация може да се възприема като импулс, предизвикателство за нетрадиционно преживяване на свободното време и проява на по-висока двигателна активност през отпуска или по време на ваканция.

Спортната анимация е основен вид анимация и нейната същност се вписва като съвкупност от различни туристически услуги за поддържане на оптимална физическа годност и здравен статус на потребителите на този продукт. В основата ѝ стои потребността от движение, социални контакти, от изява и постигане на определени спортни изяви. Основните мотиви за включването на туристите в нея са стремеж към лично усъвършенстване, поддържане на добро здраве, социални контакти и съществуващите модни тенденции.

Комплексът от специфични, характерни особености определя разновидностите на спортната анимация в следните аспекти (направления):

- Спортно;
- Отморяващо (рекреационно);
- Спортно развлекателно.

Обобщавайки би могло да се каже, че тя е специфичен в някои случаи сложен вид човешка дейност, която се планира и осъществява на базата на съвкупност от разнообразни услуги за поддържане или за повишаване физическата годност, здравния статус или необходимостта от специфично спортно обучение на туриста. Съвременния теоретичен базис на спортната анимация обхваща понятията: анимация, туристическа анимация, спортна анимация, рекреация, физическа рекреация, психо-физическа рекреация, умора, натоварване, възстановяване, отдих, здраве, самоусъвършенстване, себепознаване, социализация и много други. [2,3,5]

В научната литература предмета на спортната анимация е изучаването на нейните общи закономерности на развитие и специфични процеси на планиране, производство и реализация на спортно-развлекателния анимационен продукт. Този продукт се развива паралелно с настъпващите социално икономически спортни и други такива промени в глобализираното общество. [2,3,5]

Като обект за изучаване теорията на спортната анимация са основните и допълнителните структурни компоненти на системата на съвременната спортна туристическа анимация и на спортно-анимационните ресурси: природни, антропогенни и човешки ресурси – потребител – турист и туристически кадри – спортните аниматори.

В практико-приложен план спортната анимация е предназначена да удовлетворява потребностите и желанията на туристите от движение, да подобри здравословният им статус чрез осигуряване на активен отдих, условия за усъвършенстване на двигателната култура. Следва да се подчертае, че тя е

насочена и към удовлетворение на потребностите от социализация и усъвършенстване.

Съвременните трудности предявяват висши изисквания към организация на свободното време и това се налага, да се предлагат нови по-атрактивни направления. Спортната анимация дава възможност на туриста да избира между пасивна и динамична почивка, която да възвърне добрата му кондиция (форма) и подобни жизнените му показатели. Ето защо туристът въз основа на възприетите принципи в анимацията – „право на избор“ и „доброволност“, може да е в ролята на пряк участник в спортно анимационните прояви, така и като наблюдател.

Спортната анимация, като основен вид анимация в туризма, има мисията да привлече туристите с атрактивността на своите три основни направления: спортно, рекреационно и спортно-развлекателно. Чрез спортната анимация организациите, туристическите фирми организатори на почивки и ваканции откриват модерен начин за привличане на туристите.

Спортно-анимационните програми постоянно се обновяват, създават се нови практикуват се екстремни спортове, въвеждат се алтернативни методи за възстановяване е релаксация.

Както става ясно от изложеното до тук всичко е насочено да ангажира туриста така, че да оползотвори най-приятно времето за отпих, което той си е планирал. Проучвайки възможностите от нашият регион се оказва, че само в к.к. „Албена“ в 57 хотела през настоящия сезон са работили 72 аниматори от които само 12 завършили ИМТ. Липсват мениджъри по спортна анимация, които би следвало да проучат интересите на туристическия поток и да предприемат, разработят и предложат анимационните програми, съобразно техните интереси. Самият к.к. „Албена“ не се ангажира с подготовката и квалификацията на работещите аниматори. При проучване на този проблем в к.к. „Златни пясъци“ нещата не се различаваха значително. Единствено в х-л „Иберо Стар“ се организират семинари и се мисли за квалификацията на аниматорите. Вероятно не по различно е решен този проблем и на к.к. „Слънчев бряг“.

В национален мащаб, когато за много кратко време се разви и изгради модерна база за голф, мотоциклетизъм, зимните спортове, нашата страна става все по атрактивна и желана дестинация за приятно прекарване на свободното време. Като към това се добави, че приходът от туристическата дейност надхвърля 1,4 милиарда става ясно, че тази дейност е твърде доходоносна. Острата конкуренция обаче налага добро обслужване и условие за спортно-анимационни занимания.

В магистърската програма по Спортна анимация могат да се обучават български и чуждестранни граждани отговарящи на изискванията на ЗВО.

Обучението се извършва по учебен план изготвен от висококвалифицирани специалисти – преподаватели, изграден е на основата на общоприетата в Европа кредитна система и е обвързан с държавните изисквания.

Основните акценти на програмата са същността на анимацията, знанията и практическите умения за прилагане средствата на спортната тренировка, хигиената, правилата, техниката и методиката на обучение по специфичните видове спорт, игри, туризъм, развлекателни и рекреационни дейности и програми.

Професионалната подготовка на магистрите по Спортна анимация е насочена в следните основни области:

- Съвременни тенденции в развитието на спортната анимация;
- Национално и европейско законодателство в спорта и туризма;
- Маркетинг и мениджмънт в спортно-туристическата дейност;
- Спорт, спортен туризъм, рекреация и спортно-развлекателни услуги в туризма;
- Медико-биологични проблеми в спорта, мониторинг на физическото състояние на индивида;

- Водни спортове, гребане, ветроходство, сърф, водни ски, парасейлинг и др.
- Планински спортове;
- Фитнес и зимни спортове;
- Чужди езици;
- Практика в к.к. Албена, Златни Пясъци и Слънчев бряг;

Завършилите образователно-квалификационна степен „Магистър” по специалността Спортна анимация имат следните възможности за професионална реализация:

- Спортни аниматори в сферата на туризма и на туристическите услуги у нас и в Европа.

- Менеджъри по спортна анимация за нуждите на спортния туризъм във висшата държавна администрация, спортната администрация, общини, фондации, туроператорски агенции, хотелиерски бизнес;

- Методисти и експерти в държавни и в частни хотелски комплекси, рекреативни центрове, клубове, места за отдих и почивка;

- Инструктори в държавни и в частни структури по туризъм за развлечение, забава и рекреация сред деца, младежи, хора със специфични нужди, активно почиващи за посттравматично възстановяване и други;

- Експертни съветници по спортна анимация в спортно-туристическата индустрия и в търговската мрежа.

Явно изразена е нуждата от подготовка на кадри за спортната анимация в туризма, както и за спортния туризъм, като характерни особености за региона и страната в туристическия бизнес.

Направените проучвания за някои по-големи туристически обекти в регионален и национален мащаб ни дават основание за някои обобщения и препоръки.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- Наложителни са маркетингови анализи и проучвания по въпросите на бъдещото развитие на спортната анимация у нас: какви ресурси, какъв потребител или целеви сегмент на търсене и какъв продукт с цел привличане на туристите.

- Осмисляне на ролята и значението на спортната анимация в туризма за ефективното и включване в националната и регионална туристическа политика и маркетинг – планирането на туристическите региони.

- Определяне и разграничаване на мястото, ролята и функциите на различните заинтересовани страни – ВУЗ, държавни, местни власти, туристически камари и спортни организации в развитието на спортната анимация; подобряване координацията и взаимодействието между тях за подготовката и реализацията на кадровия потенциал.

- Моделиране на съществуващата и изграждане на нова съвременна спортна база, в туристическите обекти с подходяща архитектура, функционалност и оптимален капацитет.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Бъчваров, М., Спортология и спортологичен анализ. с.7 София, 2000.

[2] Динев, П., Сн.Томова. Спортна анимация. Университетско издателство ИУ, Варна, 2001.

[3] Динев, П., Сн.Томова. Спортна анимация, Издателство „Наука и икономика”, ИУ-Варна, 2008.

[4] Кадиева, Сн., Сн.Томова. Маркетингът на свободното време и подготовката на туристически кадри. ИМТ, В., 1994.

[5] Малчев, М., Сн.Томова. Теоретични основи на спортно-анимационната дейност, Спортна анимация в туризма, С., 2005, 17.

[6] Нешков, М., Тенденции в развитието на спортния туризъм, Черноморски туристически форум, В., 2011, 7-29.

За контакти:

Доц. дпн Златко Златев, Колеж в структурата на ТУ-Варна, Технически университет – Варна, тел.: 052/385722, e-mail: zlatko2007@abv.bg

Докладът е рецензиран.